

Če je tovarna blizo, je najbolje, da se brž, ko se opere, proda, sicer se pa korenine po dolgem na vskriž prevežejo in na palec dolge krlhje zrežejo in potem v sušilnicah, kakor sadje posušijo. Zeleti bi bilo, naj bi gospodarji poskusili in potem svoje skušnje objavili. Sušilnice bi tedaj bile za ciguro in sadje, katero se sveže ne proda, velike vrednosti.

Pri sadni državni razstavi na Dunaji se je pokazalo, da je štajarsko sadje prvo za Tirolskim. Po statistiki je dokazano, da se na Štajarskem na leto povprečno po 2 milijona vaganov sadja pridelala, od tega se proda po 800.000 vaganov v druge dežele, kar znese okoli 2—2½ milijona gold. in ta denar pride večidel med manjše posestnike.

Ko bi se na Štajarskem prazni prostori z drevjem posadili, lahko bi še 5—10krat toliko sadja pridelali.

H koncu si še dovolim eno opazko. Nekateri gospodarji so začeli sedaj sadno drevje pridno saditi, pa žalibog, da se pri sajenji veliko greši. Veliko jih je, ki ne vprašajo za imena sort, samo da je drevo le močno, če je tudi staro. Različne sorte pa hočejo tudi različno ugodno zemljo, če hočemo, da nam bo rodilo. Dragi rojaki, svetujem Vam, da kdor sort ne pozna, in ne ve, katere so za njegovo zemljo in lego, naj vselej poprej strokovnjaka za svet povpraša, sicer si napravi lahko pri sajenji veliko škode.

Od vlade je postavljen tudi potovalni učitelj za sadjerejo in zeleti bi bilo, da bi se občine večkrat za-nj oglasile. Prošnja se napravi na kmetijsko družbo v Gradci.

Kdor si nasadi zdrava, močna, mlada drevesa s primernimi sortami, ki so za tamošnjo zemljo ugodna, tak si za-se in za svoje naslednike naloži najboljšo glavnico.

Trtna uš.

(Spisal Anton Božič.)

(Konec.)

Ta strašna uničevalka vinogradov bila je pred kakimi 25 leti iz Amerike najpred v južno Francijo zanesena, kjer do blizu 900.000 oralov vinogradov popolnoma uničila. Od ondot razširila se je po Nemčiji in prišla v naše cesarstvo l. 1872, ter se je v Klosterneuburgu najpred pojavila. Leta 1880 pa je bila iz Hrvaškega v Brežki okraj zanesena in najdena, kjer se je tako pogubonosno razširila, da je v kratki dobi najlepše vinograde popolnoma uničila. Po sporočilu ogrske državne filokserne komisije z dne 7. febr. t. l. bilo je do konca l. 1887 v ogrskih deželah 132.352 oralov vinogradov od trtne uši napadenih, 55.615 oralov pa že popolnoma uničenih. Naša avstrijska filokserna komisija pa še ni dala natančnega poročila.

Kaj je torej vinogradniku storiti, ako je tako nesrečen, da mu vinograd trtna uš napade; bo li molčal ter to nesrečo javnosti prikrival? — Ne, tega Bog ne daj! — Prvo je dolžan vsak vinogradnik, ne samo napadene vinograde, marveč tudi vse sumljive naznaniti pristojni politični gosposki. Ta gosposka pošlje brž na dotično mesto že zato izvoljeno komisijo strokovnjakov, da trs pregledajo in se sami prepričajo nesreče. Vsak je dolžen taki komisiji pomagati, bodi dejanstveno, bodi z nasveti. Kdor bi omenjeno komisijo v njenem delovanju zaviral, njej nagajal, ali pa še celo ne pustil v vinograd, pregrešil bi se proti postavi ter bi bil ostro kaznovan. Ta komisija navadno odkoplje na raznih krajih vinograda posamezne trsove, ter s pomočjo mikroskopa ali drobno-gleda koreninice ogleda. Komisija pa je dolžna vse orodje, katero se pri odkopavanju rabi, kakor tudi obutalo, skrbno takoj po rabi in pregledovanju osnažiti, ker sicer bi se lahko trtna uš po takem orodju pri daljšem pregledovanju še v ne okužene kraje dalje zatrosila.

Okuženi vinograd treba je brž do cela uničiti, trsje izkopati ter ga s količi vred na mestu sežgati. Na Francoskem, kjer je bila prilika napeljati so na take vinograde vodo, da je počez in čez po površju nekaj mesecev stala. Ker pa na vsak vinograd ni bilo mogoče vode napeljati bodi-si, ker je ni bilo blizu, bodi-si, ker je bil v hribu, posluževali so se kemičnih sredstev, katere so s posebnimi brizglami brizgali ali h korenju trsovemu, ali pa zemljo v vinogradih polivali. Taki sredstvi ste: ogljenčev žveplec (Schwefelkohlenstoff) in pa kalium sulfocarbonatum. Pa ni jedno ni drugo sredstvo ni moglo trtne uši popolnoma uničiti. Tudi pri nas v napadenih krajih poslužujejo se rečenih kemičnih sredstev, namreč, da se v vinogradu vsa zemlja globoko prekoplje ter se sprotoma poliva z ogljenčevim žvepljem. Tako prekopana in očiščena zemlja naj se čim dalje, tem bolje rabi le za poljske pridelke, nikakor pa za vinograd.

Ker torej ni mogoče na noben način trtne uši popolnoma ugonobiti, gledati nam je, da je kolikor mogoče zatiramo z navedenimi sredstvi. Tudi z obilnim gnojenjem in marljivim grabanjem mogoče nam je vinograd obdržati, akoravno ne v najboljšem stanu, vendar v takem, da še plača trud in obvarovati ga popolnega pogina. Ker trtna uš tako hudo sovraži naše domače trsje, treba nam je torej saditi in kultivirati tako trsje, katerega ta škodljivka ne mara, ali mu vsaj ne more v taki meri škodovati.

To troje je tako imenovano ameriško trsje. V prvo vrsto za najneobčutljivejša proti trtni uši štejeta se, „York Madeira“ in pa „Vitis Solonis“.

In vendar živijo v našem trgu sami čvrsti Slovenci. Neke žalostne prikazni ne morem zamolčati. Pri nas so neki možje, ki rajši govorijo nemški, kakor slovenski, čeravno jih nemščina po jeziku tolče, da se Bogu vsmili. Opuštimo to in spoštujmo jezik, ki ga nas je mati učila. Ne kvarimo si svojega dobrega imena. Naš trg je znan daleč okoli kot čvrsti narodni trg! Nekaj še bi rad povedal. Zdaj nabirajo naš velečastiti gospod župnik denar za Mohorjevo društvo. Malo, jako malo nas je zapisanih v koledarji. Še enkrat toliko bi nas lahko bilo. Tržani, delajmo na to, da nas letos dosti na novo pristopi. Sosed prigovarjaj sosedu in šlo bode. Za jeden goldinar šest lepih knjig, kaj še čemo več! Vse za vero, cesarja in domovino!

Od sv. Lovrenca v slov. gor. (Zadušnice)

Kakor vsakega zavednega Avstrijanca je tudi nas v tej tihi dolini iznenadil in pretresel glas o prezgodnji in nesrečni smrti vse občje, tudi izvan avstrijskih mej priljubljenega cesarjeviča Rudolfa. V znak žalovanja se je dne 6. t. m. od 11. do 12. ure z vsemi zvoni zvonilo in 9. smo obhajali zadušnice, prečastni gospod župnik pa so služili črno sveto mešo, pri kateri se je učiteljstvo s svojo šolsko mladino posebno izkazalo vsled izbornega petja in potem je bilo „libera.“ Omenjene svečanosti vdeležili so se vsi naši stani, krajni šolski svet, vsa občinska zastopstva c. k. poštni urad in izredno mnogoštevilno ljudstva. Gotovo so se iz vseh src vzdigale najiskrenejše molitve s preponižno prošnjo, naj premili vsega mogočni Vladar nam milostno ohrani sedanjega premilega in predobrotljivega vladarja krepkega še mnogo let na srečo, blagor in ponos nam premile Avstrije. Tudi ne moremo zamolčati, da je naš krajni šolski svet razvun druge svečanosti za daljši spomin 40 letnice cesarjeve omislil naši šoli prekrasno podobo Njih veličanstva. i.

Od Ščavnice. (Škric, ne stric!) Res, hvalevredna in srečna občina, katera ima samostalnega, vestnega in nepristranskega župana, ter ji ni treba biti pod jerobstvom, ali žal, pri nas na Ščavnici se godi nasprotno. Novizvoljen odbor je imel takrat največje žaupanje v osebo zdajnega gosp. predstojnika M. Št.; ali ta mu je k malu po volitvi kremplje pokazal ter si je svojevoljno vzel škrica, možiceljna, sem gor iz Drvanje, M. T. in ta občino strahuje in komandira v sramoto župana samega, kakor tudi vseh občinarjev, kakor da bi se res pri nas tu ne našel človek, večč pisanja itd. Ta škric je bil nedavno sam župan na Drvanji in zdaj vprašamo, zakaj ni več tam vsaj še v občinskem odboru, saj ima vse §§. in postave v mezinem? Pa ne le, da strahuje temveč on zna dobro na „zvijačo“ —, je hitrih nog ter stika od trga v trg k vsevedežem, da tako z novimi zvijačami tudi tukajšnje posestnike k raznim tožbam huj-

ska in ščuje ter tako mir in zastopnost med sosedi in prijatelji moti in kali. Kaj, kdor ni kje drugje za rabo, ali bi moral pri nas biti? — Že ne! Dobro, da imamo nove volitve pred vratmi; bomo si na vsak način stvar predru-gačili in popravili ter si takega župana poiskali, kateremu ne bo potrebno mašetarja ter se ne bode le po „glažekih“ — ravnal.

Iz Slovenjega Gradca. (Razglas.) Tudi na oglih našega mesta pribita je bila tiskana zahvala našega cesarja vsem narodom za izkazano sočutje o priliki smrti cesarjeviča Rudolfa. — Odrezana pa je bila slovenska in prilepljena le nemška polovica; od namestnikovega imena: „Kübeck“, ki je bilo tiskano deloma pod nemški, deloma pod slovenski tekst, bere se zdaj le: „eck“. Gotovo je to predrzno in samovoljno ravnanje, ki ne ugaja blagemu namenu cesarja, kateri se je hotel zahvaliti tudi Slovincu, ne samo Nemcu. Obžalujemo moža, naj je kdor si bodi, da ni mogel svojega sovraštva do Slovencev zatajiti o tej priložnosti, ko še vsi narodi žalujejo s svojim cesarjem. Mislimo, da tudi pošteni Nemci ne morejo pohvaliti ni odobriti takega postopanja. Slovenci spoznajte svoje prijatelje!*)

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V nedeljo so bile na Dunaji v treh cerkvah slovesne sv. maše za najvišjo cesarsko rodbino. Pri njih so bili udje cesarske rodbine, kar jih biva sedaj na Dunaji in ogromno število pobožnega ljudstva. Tako sa kaže kat. ljudstvo svojo ljubezen do Nj. veličanstva. — V drž. zboru je obveljal načrt postavé skladišč blizu brez vsake, večje spremembe. — Štajarski dež. šolski svet v Gradci je imel lani 22 sej ter je razpravljal v njih 8707 reči gledé raznih šol. To število je sicer veliko, a ne upamo si reči, da je na naših šolah za veliko boljše vsled njih. — Oglela mrličev ni že Bog zna, kaka imenitna oseba, vendar pa se pulijo na Koroškem možje za tako službo, posebno če jo ima doslej kak Slovenec v rokah, najde se hitro kak nemškutarček, da pokaže v kakih liberalnih novinah na-nj, češ, da mož ni za tako službo. Samo po sebi je razumeje da pobere „D. W.“ v Celji tako novico ter jo prinese še toplo pred svoje bralce. — Nekdanji c. kr. okr. glavar v Litiji na Kranjskem, vit. Fränzel-Vestenek, postal je tajnik pri trgovinski zbornici v Solnemgradu. Nemškutarija ne drži dolgo in pusti človeka prej ali slej v — blatu. Prav je tako. — Ljudska posojilnica v Gorici ni velika, vendar pa je imela lani za 64.366 gold. 45 kr. prometa.

*) Kakor se nam poroča, izpreobrnil je c. kr. okr. glavar „Nemce“ v Slov. Gradci ter so potlej lepo nemške in slovenske besede prilepili na oglih. Ured.